

การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

The Operation of Building Places Environment and Safety Standards of Child Development Centers under Local Administration Municipality Mueng Nakhonratchasima Province

ชิต หาญสงคราม¹⁾ และ ไพบุณย์ แจ่มพงษ์²⁾

Chit Hansongkram¹⁾ and Paiboon Jeamponk²⁾

¹⁾สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Department of Educational Administration, Faculty of Educational, Suan Sunandha Rajabhat University,

²⁾ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Assistant Professor, Department of Science and Environment, Science and Technology, Suan Sunandha Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการบริหารด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 42 คน และครูผู้ดูแลเด็กเล็ก จำนวน 42 คน จำนวนทั้งสิ้น 84 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม นอกจากนั้นยังได้สัมภาษณ์เชิงลึกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 10 คน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการดำเนินงานบริหารด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานบริหารด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรดำเนินการดังนี้ 2.1) การจัดอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ควรจัดการประชุมเพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็กมีส่วนร่วมเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานไม่ตามแผนงานและเป็นระบบ 2.2) การใช้อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ควรจัดให้มีครูผู้ดูแลรับผิดชอบเรื่องความสะอาดและการจัดระเบียบพื้นที่ใช้สอยห้องเอนกประสงค์ และ 2.3) การประเมินผลอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ควรของบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และผู้ประกอบการ ดำเนินการซ่อมแซมห้องเรียนอาคารบางส่วนที่ใช้งบประมาณไม่มาก

คำสำคัญ: สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

The purpose of the study was the condition operation administration and determine development guidelines of operation administration of building places environment and safety standards of child development centers under Local Administration Municipality Mueng Nakhonratchasima province. Population used in this research is the director of child development centers 42 people and teacher 42 people altogether 84 people. Research used questionnaires and in depth interview with the director of child development centers altogether 10 people.

Results

1. The operation administration of building places environment and safety standards of child development centers under local administration municipality mueng Nakhonratchasima province in the overall is in high level.
2. The development guidelines of operation administration of building places environment and safety standards of child development centers should operation that 2.1) Arrangment : Should have the meeting for child-care teachers of Child Development Center take part in present the guidelines to correct working in plan. 2.2) Used : Should take the teacher response about the cleaning and manage place for used in room. 2.3) Evaluation: Should beg the budget from the local administration municipality, community and parent for manage repair classroom building that used a little budget.

Keywords: Environment and Safety / Child Development Center

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดในหมวด 14 รวม 10 มาตรา ตั้งแต่มาตรา 281 ถึง มาตรา 290 สรุปได้ว่ารัฐจะต้องให้ความอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารงาน การบริหารบุคคล การจัดบริการสาธารณะ และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัด รัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมาย ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 41 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม ความต้องการภายในท้องถิ่น อีกทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (9) บัญญัติไว้ว่าให้เทศบาล

เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง คือ การจัดการศึกษา และนอกจากนี้ยังมีการถ่ายโอนภารกิจต่าง ๆ จากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้มีการถ่ายโอนจากกรมพัฒนาชุมชน และ กรมศาสนาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถดำเนินการมาตั้งแต่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบัน [6]

จากการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ถูกถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการจัดการทั้งทางด้านผู้ดูแลเด็ก งบประมาณ สถานที่ สื่อการเรียนการสอน อาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) มาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 นั้น ที่ผ่านมาเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจทางด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ว่าจากกรมพัฒนาชุมชนและกรมศาสนา มักพบปัญหามากมาย เช่น ปัญหาด้านความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องเกี่ยวกับการขาดแคลนด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและ

ประสบการณ์ในการดำเนินงานที่มีการถ่ายโอนภารกิจทางด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตลอดจนงบประมาณในการบริหารไม่เพียงพอ ทำให้ผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้มีการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความไม่มั่นใจในศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเรื่องการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพเหมือนกับส่วนราชการเดิมก่อนที่จะมีการถ่ายโอนภารกิจ

การบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ตามบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความเหมาะสมและเป็นปัจจุบันเพื่อรองรับนวัตกรรมต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 และเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ซึ่งรัฐบาลมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553, คำนำ) ซึ่งแบ่งมาตรฐานเป็น 6 ด้านสำคัญ ได้แก่ (1) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (2) มาตรฐานด้านบุคลากร (3) มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย (4) มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร (5) มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ (6) มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สำหรับการบริหารงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยมีความสำคัญ เนื่องจากอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยสำคัญต่อระบบการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ซึ่งเชื่อว่าการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคาร

ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรงถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไว้วางใจ ก่อนสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็กโดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ อันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุ ส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ [1]

สภาพปัจจุบันนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่ยังมีปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมซึ่งจากการสอบถามครูผู้สอนเด็กปฐมวัย พบปัญหาดังนี้ (1) อาคารเรียนไม่เพียงพอ (2) ห้องน้ำไม่เพียงพอ (3) พื้นที่บริเวณสนามเด็กเล่นไม่เพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ สมสวนจิต ที่ได้พบปัญหาด้านอาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา เช่นเดียวกับ นิชนนต์ ปัทมเสรี [6] พบว่า ด้านอาคารสถานที่ที่มีสภาพการปฏิบัติงานน้อยที่สุดในเรื่องความเหมาะสมเพียงพอของอาคารเรียนหรือห้องเรียน และพื้นที่ใช้สอยเหมาะที่จะทำกิจกรรมสำหรับเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะศึกษาดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนำข้อมูลที่ได้ศึกษาในครั้งนี้ มาใช้วางแผนในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่อื่น ๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานบริหารด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาอยู่ในระดับใด
2. การพัฒนาการดำเนินงานบริหารด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีแนวทางอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานบริหารด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานบริหารด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 42 คน และครูผู้ดูแลเด็กเล็ก จำนวน 42 คน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2555 รวมจำนวน 84 คน

1.2 ประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 10 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ด้วยการกำหนดคุณสมบัติดังนี้

- 1) มีประสบการณ์บริหารการศึกษา ไม่นต่ำกว่า 10 ปี
- 2) มีผลงานการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นที่ยอมรับ หรือได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติต่าง ๆ

2. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ชุด ได้แก่

3.1 แบบสอบถาม สร้างตามกรอบแนวคิดของมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสอบถามการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

3.2 แบบสัมภาษณ์เป็นแบบมีโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาถึงนายกเทศมนตรี สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ทางไปรษณีย์พร้อมซองเปล่าติดตราไปรษณียากรเพื่อการส่งคืน ใช้ระยะเวลาส่งคืน 2 สัปดาห์ ทำการรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน ตรวจสอบจำนวน ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้รับไปดำเนินการวิเคราะห์ต่อไป

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ โดยส่งหนังสือถึงกลุ่มตัวอย่าง 10 ท่าน เพื่อขออนุญาตวันเวลาในการสัมภาษณ์ จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามที่ได้นัดหมายไว้ล่วงหน้า แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนแล้วนำมาลงรหัสเลข (Code) ตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละส่วน บันทึกลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อประมวลผลข้อมูลที่ได้จัดเก็บและคำนวณหาค่าทางสถิติแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัยและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผล

1. สภาพการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ระดับสภาพการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมพบว่า ความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการดำเนินการบริหารด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการประเมินผลอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการใช้อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการจัดอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

2.1 ด้านการจัดอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรดำเนินการด้วยวิธีการดังนี้ (1) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดการประชุมเพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานไม่ตามแผนงานและเป็นระบบ ให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็กมีส่วนร่วมเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว เมื่อได้ข้อสรุปฉบับที่กไว้ในรายงานการประชุมเพื่อติดตามผลการดำเนินงานต่อไป (2) ในการจัดประชุมครั้งต่อไปให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทบทวนถามถึงความคืบหน้าใน การดำเนินการ

2.2 ด้านการใช้อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ผู้บริหารควรดำเนินการด้วยวิธีการดังนี้ (1) จัดให้มีครูผู้ดูแลตรวจสอบและรับผิดชอบเรื่องความสะอาดและการจัดระเบียบพื้นที่ใช้สอย ห้องเอนกประสงค์ โดยควาอุปกรณ์ใดไม่จำเป็นต้องวางบริเวณดังกล่าวก็ย้ายไปเก็บไว้ที่อื่น (2) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเฝ้าระวังและให้ครูยึดแนวทาง 5ส. ทุกวันศุกร์แรกของทุกเดือน

2.3 ด้านการประเมินผลอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ผู้บริหารควรดำเนินการด้วยวิธีการดังนี้ (1) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตรวจสอบอาคาร ห้องเรียนที่ต้องปรับปรุงซ่อมแซม (2) จัดบันทึกไว้เพื่อความสะดวกในการเรียงลำดับบริเวณที่ควรซ่อมแซมปรับปรุงเร่งด่วน และบริเวณที่ควรปรับปรุงทันทีที่ถูกสุ่มลักษณะต่อเด็กเล็ก (3) จัดทำโครงการของงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือขอความสนับสนุนจากชุมชน และผู้ปกครองในการสนับสนุนพัฒนาอาคาร สถานที่ให้ตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (4) ดำเนินการซ่อมแซมบางส่วนที่ใช้งบประมาณไม่มาก

อภิปรายผล

สภาพการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการจัดอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย พบว่า ความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการดำเนินการบริหารด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการจัดอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความสำคัญการบริหารอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอาจเนื่องมาจากงานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยเป็นหนึ่งในมาตรฐานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเป็นแนวทางให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดปฏิบัติตาม ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรฐานที่ 3 ดังนั้นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยสอดคล้องกับ [1] กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กล่าวถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกต้อง สุขลักษณะ อันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง จะเห็นได้ว่าหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหลายท่านพยายามตกแต่งบริเวณอาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ดูสวยงามมีระเบียบ ดึงดูดความสนใจแก่ผู้พบเห็นให้รู้สึกชื่นชอบ และศรัทธา ทั้งเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจได้ด้วย บรรยากาศในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีผลต่อจิตใจ และอารมณ์ของผู้ใช้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และยังคงแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อัมพร สิทธิกลม [10], เคียงขวัญ สกุลสุธา [2], ชาตรี นราจันทร์ [5], จุริรัตน์ อ้วนพรหมมา [3] ที่มีแนวคิดสอดคล้องกัน

สรุปได้ว่าการบริหารงานอาคารสถานที่นั้นคือการที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่จัดการดำเนินงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการซึ่งขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุกฝ่าย โดยดำเนินการให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาให้ได้รับประโยชน์สูงสุด ส่วนประเด็นมีการปฏิบัติงานตามแผนงานอย่างเป็นระบบและมีผู้รับผิดชอบงาน ตามแผนงานที่กำหนด ทุกกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อาจเนื่องจากจำนวนของครูผู้ดูแลเด็กไม่เพียงพอกับจำนวนของเด็กและงานในหน้าที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยากร เชียงกูล [8] ที่พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีความพร้อมในการจัดการศึกษา แต่ต้องรับโอนการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหรือระดับปฐมวัยมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมพัฒนาชุมชน และกรมศาสนา ก่อให้เกิดปัญหาขาดแคลนบุคลากรด้วย

ด้านการใช้อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย พบว่า ความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการดำเนินการบริหารด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการใช้อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอต่อการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อาจเนื่องจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความสำคัญกับการจัดพื้นที่ในอาคารเรียนสำหรับเด็กเล็ก ควรสะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่นเต็มศักยภาพทั้งของเด็กและผู้ดูแลเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิพนธ์ บัณฑิเร [6] ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดปทุมธานี พบว่าด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีสภาพการบริหารมากที่สุดในเรื่อง ห้องเรียนมีความสะอาดถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ดูแลเด็กจะเป็นรับผิดชอบ ดูแลความเรียบร้อยในส่วนนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสธิดา สาระพันธ์ [9] ที่ได้ทำการศึกษามุมมองของชุมชนต่อศูนย์

พัฒนาเด็กเล็กบ้านเวียงแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัด เชียงใหม่ พบว่าการจัดสิ่งแวดล้อมให้สะอาดและปลอดภัย ส่วนใหญ่อยู่ในความดูแลของครูพี่เลี้ยง และยัง สอดคล้องกับกรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น [1] ที่ได้กล่าวบทบาทและหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็กไว้ว่า ครูผู้ดูแลเด็กมีหน้าที่ดูแลความปลอดภัยและรักษา ความสะอาดภายในและภายนอกอาคารของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนประเด็นห้องเอนกประสงค์สะอาด และมีพื้นที่ใช้สอยเพียงพอมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อาจเนื่องจากอาคารเอนกประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ใช้เป็นพื้นที่ให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบ่อย จึงมีการทำความสะอาดได้ไม่เต็มที่ และพื้นที่ของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละแห่งค่อนข้างมีจำกัด

ด้านการประเมินผลอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย พบว่า ความเห็นของผู้ตอบ แบบสอบถามที่มีต่อการดำเนินการบริหารด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการประเมินผล อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นผู้ปกครองมั่นใจ ไว้วางใจอาคารสถานที่ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อาจเนื่องจากอาคารสถานที่ของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการดูแลให้มีภาพลักษณ์ ที่น่าอยู่ น่าดู น่าเรียน จึงทำให้ผู้ปกครองที่พบเห็น เกิดความมั่นใจ ไว้วางใจอาคารสถานที่ ของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ทั้งนี้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปฏิบัติงาน อาคารสถานที่เป็นไปตามมาตรฐานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่กำหนด ดังที่ กรมส่งเสริมการปกครอง ส่วนท้องถิ่น[1] ระบุว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานที่อบรม เลี้ยงดู ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อะก่เด็กเล็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัด ภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคาร และภายนอก อาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ

มีความเหมาะสมและความปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจไว้วางใจส่วนประเด็น อาคารสถานที่ มีความมั่นคง แข็งแรงและประเด็น อาคารสถานที่ และภูมิทัศน์ถูกสุขลักษณะมีค่าเฉลี่ย ต่ำที่สุด อาจเนื่องจากในมุมมองของหัวหน้าศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเห็นว่าอาคารเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บางแห่งมีสภาพเก่าทรุดโทรม ควรได้รับการซ่อมแซม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดการ ประชุมเพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็กแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานไม่ตามแผนงานและเป็น ระบบ ให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็กมีส่วนร่วมเสนอแนะทาง แก้ไขปัญหา และติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการ

1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีครูผู้ดูแล ตรวจสอบและรับผิดชอบเรื่องความสะอาดและการ จัดระเบียบพื้นที่ใช้สอยห้องเอนกประสงค์โดยยึด แนวทาง 5ส.ทุกวันศุกร์แรกของทุกเดือน

1.3 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตรวจสอบอาคาร ห้องเรียนที่ต้องปรับปรุงซ่อมแซม จัดทำ โครงการของบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือขอความสนับสนุนจากชุมชน และผู้ปกครอง ในการสนับสนุนพัฒนาอาคาร สถานที่ ให้ตรงตาม มาตรฐานที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากบางส่วนที่ใช้งบประมาณไม่มากให้ดำเนินการ ซ่อมแซมก่อน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ควรศึกษากับกลุ่มประชากรในศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอ อื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อเปรียบเทียบการดำเนิ การบริหารด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความ ปลอดภัย

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. 2553.
- [2] เคียงขวัญ สกุลสุธา. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดคำสายทองสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 2553.
- [3] จุรีรัตน์ อ้วนพรหมมา. การพัฒนาอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมโดยใช้กิจกรรม 5 ส โรงเรียน บ้านโคกขมเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มุกดาหาร. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 2553.
- [4] ชรินทร์ สุวรรณรัตน์. การประเมินผลมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. 2553.
- [5] ชาตรี นราจันทร์. การศึกษาการดำเนินงานกิจกรรม 5 สในการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา 1-7. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. 2553.
- [6] นิษมนต์ ปัทมเสวี. สภาพและการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 2550.
- [7] เทิดศักดิ์ จันเสวี. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2549.
- [8] วิทยากร เชียงกุล. รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2547/2548 รากเหง้าของปัญหาและแนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น. 2549.
- [9] ไสริดา สาระพันธ์. มุมมองของชุมชนต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเวียงแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัด เชียงใหม่สู่การเป็นศูนย์เด็กเล็กน่ายอยู่. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2550.
- [10] อัมพร สุทธิกลม. สภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดล้อมตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนนารายณ์วิทยา อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 2550.